Oikaisuvaatimus koskien hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätöstä 26.8.2026 § 66

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 28.10.2026 § 84
5158/12.03.02/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
kirjastotoimenjohtaja Päivi Peiponen, puh. 044 7182311
lakimies Mika Mäkäräinen, puh. 044 718 5012
liikunta- ja kulttuurijohtaja Janne Hentunen, puh. 044 718 2502
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

sivistysjohtaja Mikko Ripatti

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen ja pysyttää voimassa 26.8.2026 §:ssä 66 tekemänsä päätöksen.

Päätös

Merkitään, että lakimies Mika Mäkäräinen ja kirjastotoimenjohtaja Päivi Peiponen olivat läsnä vastaamaassa kysymyksiin ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän päätösehdotuksen.

Selostus

Asiakas on tehnyt hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle hakemuksen hänen vastuullaan olevalle läheiselle kertyneiden kirjaston myöhästymismaksujen poistamisesta ja lainausoikeuden palauttamisesta. Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on päätöksellään 26.8.2026 § 66 hylännyt hakemuksen ja päättänyt pysyttää voimassa jäljellä olevat maksut sekä lainauskiellon. Päätökseen liitetyssä muutoksenhakuohjeessa ohjataan mahdollinen oikaisuvaatimus tekemään kuntalain mukaisesti hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle.

Asiakas on lähettänyt asiaan liittyen kirjelmän Lupa- ja valvontavirastolle 28.8.2026. Lupa- ja valvontavirasto on antanut vastauksensa 7.9.2026 (LVV-U/120889/2026). Vastauksessaan se on siirtänyt hallintolain 21 §:n nojalla sille osoitetun kirjelmän toimivaltaiseksi katsomalleen Kuopion kaupungille käsiteltäväksi, koska asia koskee Kuopion kaupungin hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan tekemää oikaisuvaatimuskelpoista päätöstä. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että koska päätöksestä, jota asiakkaan kirjelmä koskee, voi vaatia oikaisua päätökseen liitetyn oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti, ei asia anna aihetta toimenpiteisiin Lupa- ja valvontavirastossa. Lupa- ja valvontavirasto päättää asian käsittelyn vastauksellaan.

Koska Lupa- ja valvontavirasto on siirtänyt asian Kuopion kaupungille, hyvinvoinnin edistämisen lautakunta käsittelee sen oikaisuvaatimuksena.

Asiakas vetoaa oikaisuvaatimuksessaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016, jäljempänä kirjastolaki) rikkomiseen ja viittaa sen 2 §:ään, jossa säädetään lain tavoitteeksi yhdenvertaisten

mahdollisuuksien edistämisen sivistykseen ja oppimiseen. Kirjastolain 12 §:ssä säädetään, että kunta voi periä myöhässä palautetusta aineistoista maksun. Samoin kirjastolaissa säädetään lainauskiellosta siten, että kirjaston käyttäjä ei saa lainata kirjaston aineistoja, jos hän ei ole palauttanut aiemmin lainaamiaan aineistoja kirjaston käyttösäännöissä määrätyssä määräajassa tai suorittanut maksuja (15 §).

Kirjastolaissa säädetään myös kirjaston käyttösäännöistä (14 §) seuraavaa: "Kunta voi hyväksyä yleisen kirjaston käyttösäännöt, joilla edistetään kirjaston sisäistä järjestystä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Käyttösäännöissä voidaan antaa määräyksiä kirjaston tilojen ja omaisuuden käytön ohella kirjastoaineiston lainaamisesta, varaamisesta, palauttamisesta, palauttamisen määräajoista sekä lainauskiellosta, kirjaston käyttökiellosta ja maksuista." Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on päättänyt Kuopion kaupunginkirjaston käyttösäännöt 8.1.2024. Käyttösäännöissä todetaan, että "Asiakkaan on palautettava aineisto viimeistään lainan eräpäivänä. Eräpäivät ilmoitetaan eräpäiväkuitissa, jonka asiakas saa lainauksen yhteydessä. Lainoista on mahdollista saada eräpäivämuistutus 3 vrk ennen eräpäivää sähköpostiin. Kirjasto ei vastaa eräpäivämuistutusten perillemenosta. Myöhästymismaksut alkavat kertyä heti eräpäivän jälkeen." Lainauskiellosta käyttösäännöissä todetaan seuraavaa: "Maksamattomat maksut jäävät asiakkaalle velaksi. 10 € ylittävät velat aiheuttavat automaattisesti lainauskiellon. Asiakas saa lainausoikeuden takaisin maksaessaan lanauskiellon aiheuttaneet maksut." Maksut ja kirjaston säännöt eivät siis ole ristiriidassa kirjaston lakisääteisen tehtävän kanssa.

Asiakas vetoaa oikaisuvaatimuksessaan kohtuuttomuuteen ja lapsen edun laiminlyöntiin. Vaikka kirjastolaki mahdollistaisi sen, että kunta perisi kaikesta aineistoista myöhästymismaksut, niin Kuopion kaupunginkirjaston käytösääntöjen mukaan lasten ja nuorten osastolta lainatuista aineistoista ei mene myöhästymismaksuja. Kyseisellä asiakkaan vastuulla olevan alaikäisen kortilla on lainattu aikuisten aineistoja, joista myöhästymismaksut kertyvät normaalisti käyttösääntöjen mukaisesti. Asiakas on tämän kirjastokortin omaavan asiakkaan huoltaja ja vastuuhenkilö. Kirjaston käyttösäännöissä todetaan, että: "Asioidessasi kirjastossa, saadessasi kirjastokortin tai suostuessasi vastuuhenkilöksi olet sitoutunut noudattamaan näitä käyttösääntöjä ja niihin tehtäviä muutoksia."

Kuten hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätöksessä 26.8.2026 todetaan, on mahdollista, että sähköpostioperaattoreiden yleisesti tiukentuneiden tietoturva-asetusten vuoksi kaikki muistutusviestit eivät ole välttämättä saapuneet perille asiakkaan saapuneisiin sähköposteihin. Maksu ja lainauskielto on kuitenkin aiheutunut sen vuoksi, että aineistot on uusittu myöhässä. Asiaa ei muuta toisenlaiseksi se, saako asiakas muistutusviestin tiedokseen vai ei. Muistutusviestin lähettäminen ei ole laissa säädetty velvollisuus, vaan viranomaisen toteuttama hyvä käytänne. Aineistoja on uusittu yhteensä viisi kertaa lainaamisen jälkeen. Asiakkaalla on ollut tiedossa lainatessaan ja lainoja uusiessaan eräpäivät, joita hänen on tullut käyttösääntöjen mukaisesti noudattaa.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on tehnyt päätöksen 26.8.2026 § 66 harkintavaltansa perusteella, eikä päätös ole miltään osin virheellinen tai lainvastainen. Asiakkaan oikaisuvaatimus tulee hylätä perusteettomana ja lautakunnan päätös 26.8.2026 § 66 tulee pitää voimassa.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on oikaisuvaatimuksen käsittelyä koskeva asia (KH 21.10.2024, § 293).

Liitteet

5158/2026 Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätös 26.8.2026 § 66
5158/2026 Hallintokantelu/ Kuopion kaupunginkirjaston toiminta ja lapsen oikeus kirjastopalveluihin (osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 §32)
5158/2026 Screenshot
5158/2026 Lupa- ja valvontaviraston vastaus ja asiansiirto LVV-U/120889/2026 (osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 §32)
5158/2026 Vastaus kanteluasiassa ja asian siirto LVV-U/120889/2026 (osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 §32)